

Με ρεαλισμό και ανθρωπιά

Η Τασούλα αφηγείται. Τριάντα πέντε χρόνια μετά που γνώρισε και παντρεύτηκε τον Θεόφιλο, ό,τι ήξερε από τη Θεσσαλονίκη ήταν οι πέντε στάσεις του λεωφορείου 14, που τη χώριζαν από το σπίτι της με το νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ όπου δούλευε. Σα μαθήτριά δεν είχε προετοιμαστεί καλά για την Ιατρική και έτσι βρέθηκε στη Θεσσαλονίκη για σπουδές Νοσηλευτικής. Ήταν στο δεύτερο έτος της σχολής όταν η εξαδέλφη της στην Αθήνα την κάλεσε να περάσει τα Χριστούγεννα μαζί τους. Της Τασούλας δεν της άρεσαν οι μετακινήσεις, όμως η επιμονή και του θείου της την έκαναν ν' αλλάξει γνώμη. Την Παραμονή των Χριστουγέννων, ο θείος κάλεσε για φαγητό τον νοικάρη και συνάδελφό του, κι έτσι η δεκαεννιάχρονη Τασούλα γνώρισε τον τριανταπεντάρη Θεόφιλο, ο οποίος την πολιόρκησε και την κατέκτησε. Κι εκείνη ενέδωσε κι έκανε για χάρη του τη μοναδική της επανάσταση προς την οικογένειά της αλλά και προς την κοινωνία εκείνης της εποχής: ήταν η απόφασή της να κλεφτεί με τον Θεόφιλο και να μείνουν στην Αθήνα παρά τη θέληση των γονιών της. Μια απόφαση που δεν ήταν κατάβαθα δική της. Ήταν απόφαση και ταυτόχρονα η υποταγή της σ' ένα άλλο ανδρικό πρότυπο, τον άνδρα της. Μετά που παντρεύτηκαν αλλά και στα χρόνια που ακολούθησαν η ζωή της ήταν δουλειά, παιδιά, σπίτι, νοικοκυριό, σαν όλα να ήταν φορτωμένα σε μια άμαξα που τα χαλινάρια της ήταν περασμένα μόνο στον δικό της λαιμό. Ο Θεόφιλος, σατράπης και δυνάστης, ήταν περαστικός από το σπίτι, βρίσκοντας ωστόσο τα πάντα στην εντέλεια...

Ο Μάκης Τσίτας, με γραφή πυκνή και συμπαγή, εξελίσσει τον μύθο και ζωντανεύει αυτή την κοινωνία και, μεταφέροντας ακόμη και τους ήχους αυτής της ιδιαίτερης διαλέκτου, κάνει τον αναγνώστη να νιώθει και αυτός πως είναι εκεί: παρών. Με τέχνη και ρεαλισμό πλέκει τους ρόλους, τον κάθε έναν ξεχωριστά αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, για να απεικονίσει εκείνη την κοινωνία και το σημαντικότερο την ουσιαστική παρουσία της οικογένειας στο κοινωνικό σύνολο. Επίσης, αναδεικνύει τη σωματική και ψυχική δύναμη της γυναίκας που της επιτρέπουν να αφοσιώνεται και να τα καταφέρνει όλα για το καλό της οικογένειας και των παιδιών της. Ιδιαίτερα όταν ο άνδρας είναι η ολέθρια παγίδα του γάμου της, όπως ήταν ο Θεόφιλος. Έχοντας το ίδιο «πλαίσιο» για την έννοια της οικογένειας, και οι γονείς της Τασούλας στάθηκαν και στήριξαν όχι μόνο την Τασούλα, το παιδί τους, σε αυτά τα χρόνια του γάμου της, αλλά στήριξαν και τον Θεόφιλο κι ας μην τον ήθελαν αρχικά.

Άξιζε τον κόπο άραγε; Πόσο συντηρεί κανείς μια κατάσταση όταν τη στηρίζει; Δίνει την ελευθερία στο παιδί του να αντιδράσει; Η Τασούλα σαν μητέρα, σαν εργαζομένη, σαν θυγατέρα πήρε και έδωσε χαρές. Σαν άτομο, με τόση προσφορά γύρω της, τι πήρε; Πότε έπρεπε να κάνει τη δική της επανάσταση, για τη δική της ζωή; Ίσως αυτό να είναι και το ερώτημα που θέτει ο Μάκης Τσίτας στο βιβλίο του. Ωστόσο και ο αναγνώστης θέτει και το δικό του. Η κοινωνία άλλαξε; Πόσο η ζωή, ιδιαίτερα στις γυναίκες, τους ανήκει;

Ο Μάκης Τσίτας στο βιβλίο του με τον τίτλο «Πέντε στάσεις» αναπαριστά μια κοινωνία στα τέλη της δεκαετίας του '70 γεμάτη από κοινωνικά στερεότυπα. Πρωταγωνίστριά του η Τασούλα. Μέσα και γύρω από αυτήν θα πλέξει και το δίκτυο των σχέσεων όλων, για να μιλήσει και για τους συμπληρωματικούς ρόλους που απαρτίζουν την οικογένεια. Μια οικογένεια που είναι δέσμα των τότε κοινωνικών «πρέπει» και του «τι θα πει ο κόσμος».

Ο Μάκης Τσίτας έχει ένα ολοκληρωμένο συγγραφικό ταλέντο και, όντας ιδιαίτερα ασκημένος στην οικονομία του λόγου, ασχολείται επιτυχημένα με πολλά είδη γραφής: παιδική λογοτεχνία, διήγημα, μυθιστόρημα, θεατρικό, στιχουργική. Με αποτέλεσμα, σε κάθε έργο του να μοιάζει σαν να παίρνει τον αναγνώστη από το χέρι και χωρίς παράδρομους να τον οδηγεί στην ουσία της αφήγησής του. Το ίδιο κάνει και τώρα στις «Πέντε στάσεις», αναδεικνύοντας για μια ακόμη φορά μέσα από το συγγραφικό του ταλέντο την άριστη αρχιτεκτονική του κειμένου του, που θα του επιτρέψει να μιλήσει με σεβασμό και αγάπη για τις γυναίκες και την αξία της κοινωνικής τους παρουσίας.

Οι πασίγνωστος ήρωας του Μάκη Τσίτα, ο Χρυσοβαλάντης («Μάρτυς μου ο Θεός»), και πλέον και η Τασούλα («Πέντε στάσεις»), έχουν ένα κοινό. Και οι δύο αφηγούνται τη ζωή τους μέσα από έναν μονόλογο, ζωντανεύοντας και όλους όσους έπαιξαν ρολό σ' αυτήν και τη σπιγμάτισαν. Το κάνουν με τρόπο άκρως γοητευτικό, κι αυτό είναι μεγάλο επίτευγμα καθώς ο μονόλογος είναι ένα δύσκολο είδος γραφής και απαιτεί αυστηρή πειθαρχία, λόγο μεστό, ο οποίος λέξη-λέξη θα χτίσει με τέτοιο τρόπο την πλοκή ώστε να γεννήσει στον αναγνώστη τα συναισθήματα εκείνα που θα τον βάλουν στη θέση του πρωταγωνιστή ή της πρωταγωνίστριας, έχοντας ήδη γίνει κοινωνός των παθών τους.

Οι «Πέντε στάσεις» του Μάκη Τσίτα είναι μία άρτια δομημένη νουβέλα που η ρεαλιστική και ταυτόχρονα ανθρώπινη πλοκή της —αυτό είναι το βλέμμα του συγγραφέα πάνω στην κοινωνία— θα κατακτήσουν τον αναγνώστη. Ανθρωπιά και ρεαλισμός: ιδού ο τέλειος συνδυασμός. Και η σωστή αναλογία τους κατά την αφήγηση είναι συγγραφική τέχνη! Σας το συστήνω ανεπιφύλακτα.